

Outokummun kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta.

131/03.00/2025

Khall 04.08.2025 § 153

Selostus

Kaivosmineraalivero otettiin käyttöön vuoden 2024 alusta. Kaivosmineraaliveron tavoitteena on ottaa huomioon kaivoslaissa (621/2011) tarkoitettujen kaivosmineraalien luonne uusiutumattomina luonnonvaroina ja ohjata yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus niiden käytöstä.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivosmineraaliverolakia korottamalla metallisten kaivosmineraalien veroa nykyisestä 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin rikastukseen toimitetun malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Verohallinto vahvistaisi myös jatkossa kullekin metallille vuosittain verotusarvon kaivosmineraaliveron verotusarvojen perusteena sovellettavista hintatiedoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa määriteltyjen maailmanmarkkinahintaa tai muuta julkista hintatietoa kuvastavien hintalähteiden perusteella. Muiden kuin lain liitteessä lueteltujen kaivosmineraalien määräperusteista veroa korotettaisiin 0,20 eurosta 0,60 euroon tonnilta nostettua malmia tai hyötykiveä.

Lisäksi kaivosten niin sanotut sivuvirrat suljettaisiin kaivosmineraaliveron ulkopuolelle tietyin edellytyksin. Tästä aiheutuva verotuoton aleneminen otettaisiin huomioon metallisilta kaivosmineraaleilta kannettavan arvoperusteisen veron korotuksessa. Ehdotettu sivuvirtojen poissulkeminen veron piiristä vähentäisi kaivosyhtiöiden hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, koska rikastukseen toimitetusta malmista ei tarvitsisi enää selvittää kaikkia malmin sisältämiä metalleja eikä niiden pitoisuuksia.

Ehdotetut veronkorotukset lisäisivät kaivosmineraaliveron tuottoa vuositasolla arviolta noin 70 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa muutoksia ei tehtäisi. Koska kaivosmineraalivero kannetaan kalenterivuoden pituiselta verokaudelta jälkikäteen verokautta seuraavana vuonna, korotuksista kertyisi verotuottoa vuodesta 2027 alkaen. Korotusten tuotto jakautuisi veronsaajille nykytilaa vastaavasti, eli kaivosten sijaintikunnat saisivat 60 prosenttia ja valtio 40 prosenttia kaivosmineraaliveron tuotosta. Veronkorotuksen arvioidaan pienentävän kaivosyritysten verotettavaa tuloa ja vähentävän yhteisöveron tuottoa arviolta noin 13 miljoonalla eurolla. Veromuutoksen julkista taloutta vahvistava vaikutus olisi siten noin 57 miljoonaa euroa.

Kaivosmineraalivero ei tällä hetkellä kuulu valtiosuusjärjestelmään, eli kunnan saamia kaivosmineraaliverotuloja ei oteta huomioon kunnan verotuloihin perustuvassa valtiosuusien tasauksessa. Päätökset kaivosmineraaliveron mahdollisesta sisällyttämisestä tasaukseen tehtäen vireillä olevan valtiosuusjärjestelmän uudistamista koskevan lainsäädäntöhankkeen puitteissa.

Kaivosmineraaliveroa tilitetään yhteensä 20 kunnalle. Eniten veroa kertyy Sotkamon kunnalle (noin 4,9 milj. euroa). Myös Sodankylä (4,4 milj. euroa) ja

Keminmaa (noin 4,2 milj. euroa) saavat kaivosmineraaliverosta yli neljän milj. euron kertymän. Seuraavaksi eniten veroa kertyy Kittilän (2,0 milj. euroa) ja Siilinjärven (1,7 milj. euroa) kunnille sekä Kajaanin kaupungille (1,0 milj. euroa).

Luonnoksen mukaan toteutuessaan Outokummun Hautalammen kaivoksen toiminta tuottaisi kaivosmineraaliveroa kaupungille keskimäärin noin 0,4 milj. euroa vuodessa Hautalammen kaivoksen arvioidun 12 vuoden toiminnan aikana. Mikäli jako-osuus olisi kunnalle 80 %, tuotto olisi noin 0,55 milj. euroa.

Vaikutusarviointi	Merkittävä vaikutus Outokummun kaupungin verotuloihin 2030-luvulla, jos Hautalammen kaivos käynnistyy
Valmistelijat	Kaupunkipalvelujen johtaja, kaupunginjohtaja
Lisätietoja	Kaupunkipalvelujen johtaja Jukka Orenius, puh. 044 7559 240, jukka.orenius@outokummunkaupunki.fi Kaupunginjohtaja Päivi Lintumäki, puh. 050 382 7769, paivi.lintumaki@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	<p>Lausuntopyyntö on julkaistu ja saapunut kaupungin kirjaamoon 23.6.2025 ja lausunto on annettava viimeistään 8.8.2025. Heinäkuu on perinteinen lomakuukausi, jonne myös kuntien henkilöstön lomia keskitetään. Outokummun kaupunginhallitus moittii valtiovarainministeriötä huonosti ajoitetusta lausunnon antamisajankohdasta. Lakiehdotus on tärkeä Outokummulle entisenä ja myös tulevana kaivoskaupunkina, joten kaupunginhallitus pitää tärkeänä että niin valmistelijat kuin lausunnonsta päättävät luottamushenkilöt ehtisivät paneutua tarkasti lakiluonnokseen.</p> <p>Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:</p> <p>Outokummun kaupungilla on rasitteena vuonna 1989 päättyneen kaivoksen jälkeen pilaantuneita maita. Rambolin vuonna 2022 valmistuneen selvityksen mukaan seuraavan 10 vuoden kustannusarvio kaivettavien metallipitoisten maa-ainesten osalta on 180 milj. euroa ja 10 vuoden jälkeen kustannukset ovat noin 250 milj. euroa. Nykyinen kaivoslaki sekä siihen vireillä olevat muutokset eivät varmista sitä, ettei kaivostoiminnasta sen päättymisen jälkeen aiheutuvien ympäristön pilaantumisesta aiheutuvia kustannuksia jää kyseisen kunnan vastuulle. Tämän vuoksi kaivosmineraaliveron jakoperustetta kunnan ja valtion välillä tulee muuttaa niin, että kunnalle kohdistuu kaivosmineraaliverosta 80 % nykyisen 60 %:n sijaan.</p>
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
